

Marko Matvere: Cardillac on raju rock

1. veebruar 2016

<http://kultuur.postimees.ee/3522665/marko-matvere-cardillac-on-raju-rock>

Kärt Kinnas

Kullassepp Cardillac (Rauno Elp) Foto: Harri Rospu

Paul Hindemithi "Cardillac" on teos, mille lavastamiseks pole just igal ooperimajal julgust. Õnneks Estonia teatril südikusest puudu ei jää. Lisaks hullumeelsele muusikale on silmapaistev ka lavastusmeeskond. Raju ooperi lavastas 2015. aastal Vilppu Kiljunen Soomest, näitejuhiks on muusikateatri suurim fänn Marko Matvere.

Kust pärineb sinu kirg ooperite lavastamise vastu?

See on seotud kirega muusika vastu. Muusikateatris lavastamisel on oma spetsiifika võrreldes draamasektsiooniga. Muusika teeb minu jaoks teatri talutavaks. Olen endale defineerinud ooperi nõnda: ooper on muusikaline suurvorm, mille täiendavaks ilmestamiseks kasutatakse teksti ja mõningal määral näitlemist. Muusikateatris on kõige tähtsam muusika.

Kuidas sattusid Estoniasse näitejuhiks?

Mind kutsus toonane ooperijuht Mart Mikk „Cardillaci“ pärast. Seni olin töötanud Tartus Vanemuises ja teistes linnades. Kodulinnas on mugavam töötada, seepärast võtsin pakkumise hea meelega vastu.

Mis oli sinu ülesanne „Cardillaci“ juures?

Minu kui näitejuhi ülesanne on lavastus pähe õppida ning hiljem vajaduse korral taastada see nii, et lavastaja Vilppu Kiljunen oma töö ka ära tunneks. Draamalavastuste, näiteks suvelavastuste puhul antakse iga päev etendusi ja kui tükk aastaks mängukavast maha läheb, on lavastuse jõujooned ja struktuur niivõrd paigas, et taastamine ei nõua erilist pingutust. Aga kirju mängukava ja paljude lavastustega muusikateatris, kus hooaja keskel lisandub lavastusega mitte kursis olev välissolist, on lavastuse taastamine keerulisem. Esietenduseaegne lavastuse fluidum kipub kaduma ja selleks ongi vaja ametimehi, kes järke peavad ja lavastuse kontseptsiooni teavad.

Kas oled Vilppu Kiljuneniga varem ka koostööd teinud?

Ei, ma ei tundnud teda varem.

Kuidas teie koostöö sujus?

Kiljunen on hea Lääne-Euroopa ettevalmistusega tõsine tegija. Tal on konkreetne nägemus. Ma püüan tema stiili tabada ja saan ehk kõrvalt aidata.

Näitlejana on sul suur kogemustepagas. Mida lauljatele sellest pagasist edasi anda?

Näitlemine draama valdkonnas ja näitlemine muusikateatris on kaks üsna erinevat asja. Selleks, et saavutada vaimustavat tulemust, peab pikki aastaid õppima ja harjutama.

Ükskõik, millise kunstivormi puhul on mulle oluline kriteerium usutavus. Näiteks võib teha filmi, kus peategelasteks on sinine lima ja kollane vihmavari ja film räägib nendevahelisest armastusest. Kui see kõik on usutav, siis ma n-ö ostan selle. Ükskõik, kui absurdset ja elukauged on tegelased või süžee reaalsusest, kui see on kuidagiviisi usutav, siis inimesed võtavad selle hea meelega vastu. Kunstiteoste puhul naudimegi fantaasia keerdkäike, mida loojad on suutnud kokku panna. Mida absurdsemalt fantastilised need on, seda vaimustavam on üldjuhul tulemus. Midagi halli ja tavalist me ju kunstilt ei taha. „Cardillac“ ongi küllaltki ekstreemne show.

Millest „Cardillac“ räägib?

„Cardillac“ pajatab loo maniakaalsest kullassepp-kunstkäsitöölisest, kelle peas on settinud kinnisidee, et tema käsi juhib suur jumal isiklikult ning seetõttu on valminud ehted hindamatud ja tema ise suurim väljavalituist.

Kuidas lavastus kõnetab tänapäeva inimest?

Hullu kunstniku ja tema loomingu produkti (antud juhul kaelahte) vahelist omandisuhet saab kaudselt tõlgendada nt riigijuhi ja riigi, suurfirma omaniku ja tema ettevõtte suhteks. Veel rohkem pingutades ehk isegi auahne lapsevanema ning tema lapse suhteks.

Miks peaks „Cardillaci“ vaatama tulema?

See on võimas teos ja pakub inimestele võimaluse mõtiskleda asjade ja elu olemuse üle, neil peaks olema põnev. Süžee pealmine kiht koosneb mõrvamüsteeriumist – lihtne kriminaalne süžee on dramaturgia pealispind. See, mis on sügavamates kihtides, jääb publikusegmendile, kellele meeldib mõtelda või arutleda iseenda või sõbraga. Kõige tähtsam on muusika. See on üsna erinev kõrva paitavast klassikalisest ooperist. „Cardillac“ on ikka raju rock. Ooperihuviga inimestel tasub ka lugeda lisaks helilooja Paul Hindemithi kohta.

Oled sa ise varem Estonia laval tegutsenud?

Estonia palgal väga lühikest aega ja palju aastaid tagasi „Nahkhiires“. Mängisin vast ühe etenduse või kaks, ei mäletagi enam.

Kas teadsid, et ...

- Paul Hindemith "[Cardillac](#)" esietendus Rahvusooperis Estonia 14. mail 2015
- Etendused: 11.02, 19.02, 25.02.2016
- Osades: Rauno Elp, Helen Lepalaan, Jyrki Anttila (Soome), Mart Laur, Sergiu Saplacan (Rumeenia), Heli Veskus ja Atlan Karp